

עטרת תפארת

במחיצת רבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה
טור שביעי מהחברות הגרמ"י שניידר שליט"א

פרשת
ויקהל
פקודי
החודש
◆◆◆
שנת
תשפ"א
◆◆◆
גליון 94

ניסן - חודש "המצוות"

עשר עטרות

בעמדינו בערב ראש חודש ניסן, ראוי להביא מה שכתב רבינו על מעלת יום זה, [במכתב לחיזוק ארגון "איבנה"].

וז"ל: בס"ד, הנה ביום א' ניסן נטל עשרה עטרות, וכל שיש מעלה יש בו אפשרות להתעלות, וכל המעלות גורמים לשריית שכונה בעולם.

בכן יש להתעורר להרבות מצוות, ובפרט חסד בין חסד גשמי ובין חסד רוחני מעלה את דרגת השכונה בעולם, ויש אפשרות להתקיים בו אבוא אליך וברכתך.

ויתן השי"ת שרבים יתפקדו לטוב בבנים ולהזדווג בזיווגים הגונים, ויה"ר שיתרבו מאד הטוב והחסד לבני עם סגולתו. אהרן יהודה לייב שטיינמן

לחפש עוד ועוד מצות

הנה חודש ניסן בכללו, כולל הרבה מאד מצוות, וכפי שהגדירוהו הפוסקים "רובו בקדושה", ונראה בעז"ה לסכם בקצרה את המצוות העומדות לפנינו.

רק נקדים כמה מלים מרבינו על יקר הזכות בכל מצוה ומצוה שזוכים לקיים, הן דאורייתא, הן דרבנן.

וכפי שהובא כבר, שישב פעם רבינו וערך לעצמו רשימה, כמה מצוות מקיימים "בברכה ראשונה" של שמונה עשרה לבד, והגיע "לכמה עשרות" מצוות.

וכן ה' מונה כמה מצוות זוכים לקיים "בליל הסדר", עם כזו חביבות וערגה שאין לתאר במילים.

לחמוד "יופי המצוה"

וה' אפשר להרגיש עליו את דברי רבינו יונה בשערי תשובה (שער ג' אות י"ט), שה' מביא מפעם לפעם, המבאר את טענת המלאך לרב קטינא במנחות (דף מ"א ע"א) למה לא לובשים בגדים המחוייבין בציצית, ואמר לו דבעידן ריתחא ח"ו, מענישין על כך.

וכתב ע"ז רבינו יונה בלשונו הטהור, אף גם זאת אמרו זכרונם לברכה במנחות כי ענוש יענוש לעתות בצרה, "על דבר אשר לא חמד בלבבו יופי המצוה ושכרה", לבעבור סבב פני דבר חיובה עליו, ולקחת לו בגד שיש לו ארבע כנפות וכו' עכ"ל.

ואמר ע"ז רבינו דבר נורא, וז"ל: גילה לנו רבינו יונה שלא עצם הדבר מה שלא עשה, זוהי העבירה, כי הרי לא אמרו לו לעשות, אבל בן אדם כשיש דבר יפה, בודאי שיש לו רצון לזכות בזה ולקבל את זה, ואם הוא לא מרגיש שהמצוה שיש לו זה כל כך דבר יפה, שיחמוד, שיה' לו חמדה לראות לקיים מצוות ציצית, על זה הוא נענוש, עכ"ל.

נאה דורש ונאה מקיים

מציאות זו זכינו לראות אצל רבינו - בצוהר הקטן שפתח לנו, שה' "חומד את יופי המצוה" ואושר אין סוף ה' לו מכל מצוה ומצוה שזכה לקיים.

וכל טירחה ומאמץ לא ה' בו כדי לחסום בפניו מלקיים את המצוה שרצה לעשות, כאשר יעידון עשרות סיפורים, והדברים ארוכים.

וזכרתי כעת דבר אחד, שה' כשישב הגאון ר' אלי' דרייפוס שליט"א שבעה על אמו ע"ה [וכעת יושב על אביו ז"ל, המקום ינחמהו בתוך שאר אבלי ציון וירושלים], בביתו בקומה שלישית, וכשבא רבינו כדרכו לילך אחרי השיעור משניות בכולל פוניבז' לנחמו, לא ישב באותן שעות בבית, וה' טעות מצידו שלא ביררתי קודם, ועלה רבינו שלש קומות, וכשראינו שאינו בבית, ירד.

וה' לי צער על זה שטרח רבינו בחינם, לעלות שלש קומות, אך רבינו התייחס לזה כלאחר יד, ואמר הרי רצינו לקיים מצוה...

וכך ה' כל מהלך חייו, "לעשות רצונך אלוקי חפצתי", וחופץ מזה לא משנה כלום, לא טירחא ולא כבוד וכדו', וזה מה שהחדיר בנו כל השנים.

ברכת האילנות

ובאיזה חביבות ה' יוצא לברכת האילנות. ובשנים קדמונית ה' יוצא ברגל לאחר תפילת ותיקין עם המנין הקבוע שלו, ובסיום ה' מברך הרה"ג ר' אהרן נחום מילצקי ז"ל שנזכה כולנו לשנה הבאה, וה' רבינו עונה אמן. ובשנים אח"כ זכו בני ישיבתו הק' "ארחות תורה" לילך עם רבינו אחרי הסיום

בישיבה לברכת האילנות, ברוב עם, עם רבני הישיבה הק'. והיו שנים שנסע לקרית הרצוג לברך על אילנות משבעת המינים ועוד, שנטע במיוחד לכך, ידידנו היקר הרב משה שחיק שליט"א.

ניצול ימי "בין הזמנים"

וכך ממשיכים ימי הניסן, ימים שאפשר לזכות בהם הרבה מאד, בעיקר בלימוד התורה, מה שה' רבינו מעורר תמיד "לנצל את ימי בין הזמנים", ולא להרפות ח"ו.

ופעם אחת המשיך על דברי רבינו יונה הנ"ל, וז"ל: א"כ צריך לדעת כי בכל הדברים זה ככה, אם יבואו לאחד ושאלו אותו למה אתה לא לומד, הרי יש לו הרבה תירוצים על תירוצים, אבל הקושיא הזו תישאר, למה אתה לא מבין עד כמה זה יופי של המצוה, על זה יתבעו את כל אחד ואחד! אתה לא מבין איזה יופי?

ואם כתוב שתלמוד תורה כנגד כולם, משמע שזה המצוה הכי יפה! לפי ההבנה של רבינו יונה, זה מצוה הכי יפה, והאיך אתה לא מבין את היופי של המצוה, האיך אתה לא חומד? צריך להיות "חמדה עזה" לקיים את המצוה הזאת, ע"כ.

כיבוד אב ואם

וכן ה' מתריע הרבה על חובת כיבוד אב ואם בימים אלו, ובד בבד עם הלימוד, צריך לראות לעזור בבית, ובכלל להיזהר ביותר כשנמצאים בבית, לקיים כראוי מצוה חמורה זו.

והיו זוכים לתלמידי הישיבה הק' "תפארת ציון" מידי שנה בשנה שיבוא רבינו לחזקם בליל ראש חודש ניסן, והי' מדבר ומזהיר על כך.

ובהזדמנות אחת בכינוס על חובת כיבוד אב ואם בנחלת משה, ע"י הגאון ר' פינחס ברזל שליט"א, אמר בתוך דבריו כך: **כל הגדולי עולם שהיו. משמע שהם זכו חלק גדול חוץ ממה שהיו גדולים בתורה וביראה ג"כ זכו ע"י כבוד אב.** נדמה לי שאומרים בשם אחד מהגדולים מאד, שאמר שחושב שזכה מה שהוא זכה, ע"י כבוד אב וכבוד אם. על החזון"א כתוב שהיה הולך כל יום לדבר עם האמא שלו, כל יום חצי שעה, **אתם יודעים מה זה אצלו חצי שעה לימוד התורה!?** והוא הלך לדבר עם האמא חצי שעה כדי לקיים כבוד אם. א"כ צריך לחזק מצוה כזאת שאדם דש בעקביו, והיא גדולה מאד מאד! וזה **כמעט אי אפשר לומר שמישהו מקיים את זה בכל מה שצריך**, ומה שזוכים על זה אי אפשר לתאר. ע"כ.

ימי הפסח

ועיקר החודש, הם ימי הפסח, ימים גדולים לקיים בהם הרבה מצות, קיום מצות עשה, ומצות לא תעשה של בל יראה ובל ימצא, הנצרך לזה זהירות יתירה, וכל זה הם ריבוי מצות עד בלי די.

וכמו שהזכרנו מתחילה, כמה חיבה יתירה נודעת לרבינו, על ריבוי המצות בליל הסדר עצמו. [ובראות נכדו המופלא הרה"ג ר' גדלי' הוניגסברג שליט"א את רוב חמדת רבינו למצות ליל הסדר, קנה לרבינו את הספר שחיבר הצדיק ר' שמואל הומינר זצ"ל על זה בלבד, ומגיע שם לריבוי מצות עצום].

ובימי חול המועד, הי' משתדל כפי יכולתו לאכול מצה, באשר לדעת הגר"א כל ימי הפסח יש מצוה על כל כזית וכזית.

[והנהגה מיוחדת היתה לו, למדוד שאוכל דוקא כזיתים שלימים, ולא כזית ומחצה למשל, כי על חצי כזית אין מצוה, ולמה לאכול].

ודרך אגב הי' נזהר מאד בכל סעודה שנטל ידיו בימי הפסח, לאכול כזית "בכדי אכילת פרס" והי' מסתכל על השעון בחיל ובמורא, לראות שלא עובר - ארבע דקות, ופעם אחת אמר לי כשבעיניו נראה ממש פחד, הרי אם לא יהי' לכל הפחות כזית אחד בתוך כדי אכילת פרס, נמצא שאני מברך בברכת המזון "ארבע ברכות" לבטלה!!

בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל

עוד הי' מעורר, על זה שאחז"ל בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל, ואמר הלואי שנזכה לזה, אך האם מישהו מאתנו מתעורר לצפות לגאולה... ובדרך כלל אנשים מצפים לגאולה בגלל שיש להם קשיים שונים בחיים, אם בפרנסה או דבר אחר, ומחכים שיהי' גאולה ויהי' להם טוב, אבל זה לא בכלל צפית לישועה שאמרו חז"ל, אלא צריך לצפות לגאולה כדי שיתרבה כבוד שמים ויתקיים ומלאה הארץ דעה את ה'.

לא ניתנו.. אלא כדי לעסוק בתורה

ונחזור לעיקר מה שאחז"ל לא ניתנו שבתות וימים טובים, אלא כדי שיעסקו בתורה, וכידוע אצל רבינו היו שיעורים "תמידין כסידרין" בימי חול המועד, כמו באמצע הזמן. ואדרבה הי' משתדל להרבות בלימוד, וגם הנכנסין לברכת המועדים, הי' מדבר עמהם בדברי תורה.

ופעם אחת כששאל הגאון רבי ברוך שפירא שליט"א שנקרא בישיבות לשאת דברי חיזוק לפני בין הזמנים, מה צריך לומר לתלמידים. אמר רבינו לומר להם - שידעו לנצל את הזמן, כי "יש קונה עולמו בשעה אחת", והביא מש"כ

תוס' בב"ב דף כ"א ע"ב שביארו הא דאמרינן התם דמקרי דרדקי שלימד טעות הוי פסידא דלא הדר, משום דאותה שעה שמלמד להם טעות הם מתבטלים, ואותה שעה אין יכול להחזיר לעולם.

וכאן נתרגש רבינו ואמר: **כל רגע ורגע יש לאדם אפשרות להרויח נצח או ח"ו להפסיד נצח...**

"ועשית ככל אשר יורוך"

ובשנה הזאת זימן לנו הקב"ה מצוה נוספת בחודש זה, והיא מצות "ועשית ככל אשר יורוך".

ועלינו לדעת שזה לא משחק, כי אם לא עושים, את אשר יורוך, הצד השני הוא "איש הישר בעיניו יעשה", וזה היפך תורה.

וכפי שהמליץ יפה הרב שלמה קולדצקי שליט"א בגליונו הנהדר, שיש רק שני צדדים, או "ועשית ככל אשר יורוך", או "איש הישר בעיניו יעשה"...

וכבר אמר מרן החזון"א זצוק"ל את אמרתו הידועה, הכוללת הכל, שבחירות זוהי מצוה "שהרבה גופי תורה תלויין בה", הלואי שנזכה לקיימה כראוי.

משל מהחיים

הרגשה קטנה שעלתה לי במחשבה בימים אלו, בהכרת המושג "תלמיד חכם" ששואלין אותו בכל מקום, עפ"י משל מהחיים.

וכך הי' מעשה שנתקעה אצלנו המכונת כביסה, ולא הועילה שום לחיצה על כל כפתור, כדי לשחררה. עד שבא טכנאי, ולחץ במשך כמה שניות על שתי כפתורים ביחד, ונשתחררה המכונה.

ובדומה לזה, זימן לי הקב"ה בימים אלו במכונה אחרת, ששם יעץ הטכנאי ללחוץ על שלשה כפתורים שונים ביחד, והשתחרר.

והתעוררתי לראות את ההבדל בין "המומחה" שמתמצא בכל פרטי המכשיר, לבין אדם רגיל שאין לו אלא מה שעניו רואות.

עוצמת מילה של "גברא רבא"

והגמשל מובן, הן בעניני הלכה והן בעניני הנהגה, שאינו דומה אדם רגיל, אפילו בקי גדול ויודע ללמוד, ל"גברא רבא" שכל התורה בקרבו, באשר הגברא רבא יודע את כל תכסיסי הדבר, מגוונים שונים, עם כל המכלול והצירופים, שאנחנו לא מכירים בכלל.

וכידוע התבטאות מרן החזון"א זצוק"ל "אין תורה איז נישטא קיין אויגן דוקטור", פי' בתורה אין כזה מושג של רופא עינים, וכונתו היתה שהכרעה מהיודע "כל" התורה כולה, לבקי בנושא נקודתי, אין לדמות ואין לתאר.

ורגיל הי' רבינו להראות את הסכמת מרנא האחיעזר לספר עבודת הקרבנות, שכתב שאי אפשר לפסוק הלכה בעניני אורח חיים בלי להיות בקי בקדשים.

וידוע אימרת גאון ישראל מרן רבי חיים בריסקער זצוק"ל שפּוּחַד מ"יִרְאָה ל"י של הרמב"ם והרא"ש, יותר ממקום שבונים על ראייה, כי יראה לי, היינו "שכל התורה כולה" אומרת את זה.

וא"צ לפרט האיך שדברים אלו נוגעים לנו יום יום, שעה שעה. רק שנדע להשיג מעט מהו המושג של "גדולי הדור ומנהיגיו", ששתלן הקב"ה בכל דור ודור.

בקשה קטנה: באשר צורך גדול לכמה מקואות למי גשמים, נא לכוין יותר ב"ותן טל ומטר לברכה", ולא לחשוב שכבר ירדו מספיק גשמים, וכך הי' מורה לנו רבינו זכותו תגן עלינו.

לתרומות והנצחות ניתן לתרום בנדירים פלוס ע"ש אוצרות פרי חיים או מספר הטלפון 03-763-0585 קוד 1979 - שלווחה 4

להערות והארות ולקבלת הגליון ניתן לפנות למייל - s31626532@gmail.com

לתועלת הרבים ניתן להאזין לדברים על פרשת השבוע מרבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה.

ע"י יבדלה"ט החברותא שליט"א כמידי עש"ק בקו אילת השחר שמספרו 0799-555-555 שלווחה 6.